

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 4 lipca 2025 r. w Warszawie sprawy z wniosku Prokuratora Prokuratury Rejonowej [...] w K.

o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Pawła Wojciechowskiego, w sprawie o sygn. akt I ZI 29/25

na podstawie art. 29 § 10 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym

postanowił:

odrzuć wniosek.

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Rejonowej [...] w K., w piśmie z 16 maja 2025 r., wniósł o stwierdzenie – na podstawie art. 29 § 5-7 i 9 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: „u.SN”) – że sędzia Sądu Najwyższego Paweł Wojciechowski, wyznaczony do rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZI 29/25, nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności. Podstawą wniosku był fakt powołania Pawła Wojciechowskiego na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (dalej: „ustawa z 2017 r.”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek podlegał odrzuceniu.

Zgodnie z art. 29 § 5 u.SN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Artykuł 29 § 9 u.SN nakazuje, by wniosek o zbadanie ww. wymogów czynił zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierał: 1) żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5; 2) przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Natomiast stosownie do art. 29 § 10 zd. 1 u.SN wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w § 9, podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych.

Wniosek Prokuratora w oczywisty sposób nie czyni zadość tym wymaganiom. Wprawdzie wskazano w nim okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Pawła Wojciechowskiego na urząd sędziego Sądu Najwyższego, ale nie odniesiono się w żaden sposób do postępowania sędziego po powołaniu, co samo w sobie stanowi podstawę do odrzucenia wniosku, jako niespełniającego powyższych wymogów ustawowych.

Nie wskazano również, że ze względu na charakter sprawy i okoliczności związane z powołaniem sugerowany we wniosku deficyt niezawisłości czy bezstronności sędziego może wywrzeć jakikolwiek wpływ na wynik tej konkretnej sprawy. Prokurator nie wskazał bowiem, jak w okolicznościach sprawy I ZI 29/25 ewentualne naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności związane z powołaniem na urząd sędziego i późniejszym postępowaniem sędziego mogłoby wpływać na jej wynik (przy uwzględnieniu okoliczności dotyczących stron i charakteru sprawy).

Ponadto wnioskodawca nie odniósł się do samych okoliczności towarzyszących powołaniu Pawła Wojciechowskiego na urząd sędziego Sądu Najwyższego. W związku z tym mają one charakter ogólny i mogłyby oddziaływać na ocenę dochowania standardu niezawisłości i bezstronności w każdej sprawie rozpatrywanej przez sędziego, co w oczywisty sposób nie odpowiada założeniom ustawodawcy. Należy bowiem zaaprobować stanowisko zawarte w postanowieniu Sądu Najwyższego z 23 lutego 2023 r., I ZB 44/22, że przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 u.SN należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Podobne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny, który w postanowieniu z 14 lutego 2023 r., I FSK 2040/22, wskazał, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego. Tym samym podważenie niezawisłości lub bezstronności sędziego nie może opierać się jedynie na stwierdzeniu, że sędzia został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z 2017 r. Konieczne jest więc skonkretyzowanie, jakie okoliczności towarzyszące powołaniu konkretnego sędziego, a także występujące po jego powołaniu oraz mające ścisły związek z jego osobą i osobą wnioskodawcy mogą wpływać na brak bezstronności i niezawisłości sędziego w danej sprawie (zob. też np. postanowienie SN z 14 czerwca 2023 r., III CB 16/23).

Szczegółowa analiza przedmiotowego wniosku uzasadnia twierdzenie, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w zw. z § 9 u.SN wymogu okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego opiera się on w istocie nie na indywidualnych okolicznościach powołania Pawła Wojciechowskiego na urząd sędziego Sądu Najwyższego (żadna tego rodzaju zindywidualizowana okoliczność nie została przez wnioskodawcę powołana), lecz koncentruje się na występującej – zdaniem wnioskodawcy – systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której

wnioskodawca upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie ustawy z 2017 r.

Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. u.SN, gdyż celem tej instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy.

Szczególnego zaakcentowania zatem wymaga, że z uwagi na fakt, iż przedmiotowy wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, oczywiste jest, że nie wystarczy wskazanie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w szczególności ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (przykładowo czynności jurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przez niego wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem – jak wskazano powyżej – okoliczności dotyczących stron i charakteru sprawy (zob. np. postanowienia SN: z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22; z 31 lipca 2023 r., I NB 5/23; z 8 kwietnia 2025 r., III CB 14/25).

Powyższe świadczy, niewątpliwie, o niedochowaniu wymagań z art. 29 § 9 u.SN. Zgodnie z art. 29 § 10 u.SN brak ten ma nieusuwalny charakter, co skutkowało odrzuceniem wniosku.

Na marginesie tylko należy wskazać, odnosząc się do tzw. uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20, OSNKW 2020, nr 2, poz. 7), powołanej przez wnioskodawcę, że *de facto* nie była to uchwała trzech połączonych Izb tego Sądu, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów prawa, w tym z udziałem osoby, która – w świetle pojawiających się kryteriów i ocen – nigdy nie została sędzią Sądu Najwyższego, co zostało szeroko opisane w wielu orzeczeniach Sądu Najwyższego, jak również

była niezgodna z określonymi normami konstytucyjnymi, traktatowymi i konwencyjnymi z innych przyczyn. Nie była to zatem uchwała Sądu Najwyższego w rozumieniu konstytucyjnym i ustawowym, w związku z tym nie wywołała żadnych skutków prawnych i nie może być stosowana, na co zwrócono uwagę w orzecznictwie (zob. np. postanowienia SN: z 3 lipca 2024 r., III CB 26/24; z 5 sierpnia 2024 r., I ZB 66/22; z 19 sierpnia 2024 r., III CB 65/24; z 15 kwietnia 2025 r., II KB 39/24).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 29 § 10 u.SN, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

[M. T.]

[a.ł.]